

Sygn. akt *XVII AmE 101/23*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Arkadiusz Zagrobelny

Protokolant – Sekretarz sądowy Dominika Zajdowska

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania **Syndyka masy upadłości (...) w upadłości z siedzibą w W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania Syndyka masy upadłości (...) w upadłości
z siedzibą w W. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 5 lipca 2022 r. znak: (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję:

a) w zakresie punktu 1 (pierwszego) i 2 (drugiego) w ten sposób, że:

i) przedsiębiorcę oznacza jako „(...) w upadłości z siedzibą w W.”, nie zaś jako „(...) w upadłości z siedzibą w W., w imieniu którego działała Syndyk”;

b) w zakresie punktu 2 (drugiego) w ten sposób, że:

i) wykreśla słowa: „to jest w wysokości (...) % przychodu uzyskanego przez ww. przedsiębiorcę w 2018 r. z działalności koncesjonowanej polegającej na obrocie energią elektryczną”;

ii) obniża karę pieniężną do kwoty 1 218 248,83 zł (słownie: milion dwieście osiemnaście tysięcy dwieście czterdzieści osiem złotych osiemdziesiąt trzy grosze);

2) oddala odwołanie w pozostałej części;

3) zasądza od (...) w upadłości z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (słownie: siedemset dwadzieścia złotych) z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

/sędzia Arkadiusz Zagrobelny/

Sygn. akt *XVII AmE 101/23*

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 grudnia 2023 r.

Decyzją z dnia 5 lipca 2022 r. znak: (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej również jako: „Prezes URE”, „Pozwany”) na podstawie:

- art. 168 pkt 1 oraz art. 169 ust 1 pkt 1 w zw. z art. 170 ust 1 i ust 2 pkt 1, art. 174 ust 1 w zw. z art. 52 ust 1, art. 59 pkt 1 i art. 90 ust 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2022 r. poz. 1378, dalej też „ustawa (...)),

- § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra (...) z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 (Dz.U. z 2017 r. poz. 1559, dalej też „rozporządzenie ME”),

- art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2021, poz. 735 ze zm., dalej też „k.p.a.”),

po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej Przedsiębiorcy: (...) w upadłości z siedzibą w W., w imieniu którego działa Pan T. S. - syndyk masy upadłości,

orzekł, że:

I. przedsiębiorca: (...) w upadłości z siedzibą w W., w imieniu którego działa Syndyk, nie przestrzegał za rok 2018, określonego w art. 52 ust 1 ustawy OZE w zakresie, o którym mowa w art. 59 pkt 1 ustawy OZE z uwzględnieniem § 1 pkt 1 rozporządzenia ME, obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wydanych odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium RP lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej, na podstawie ustawy- Prawo energetyczne, na zasadach określonych w art. 47 ustawy OZE, w terminie do dnia 30 czerwca 2019 r.;

II. za niewywiązanie się z obowiązku opisanego w pkt 1 wymierzył przedsiębiorcy (...) w upadłości z siedzibą w W., w imieniu którego działa Syndyk, karę pieniężną w kwocie 1 218 311,57 zł; to jest w wysokości (...) % przychodu uzyskanego przez przedsiębiorcę w 2018 r. z działalności koncesjonowanej, polegającej na obrocie energią elektryczną.

(decyzja Prezesa URE z dnia 5.07.2022 r. k. 6-14 akt sąd.)

Odwwołanie od decyzji (zaskarżając ją w całości) wniósł syndyk masy upadłości (...) w upadłości z siedzibą w W. (dalej również jako: (...), „Powód”, (...)) zarzucając jej naruszenie:

I. art. 7 k.p.a. w zw. z art. 77 § 1 k.p.a. w zw. z art. 80 k.p.a. polegające na zaniechaniu podjęcia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki działań mających na celu wyjaśnienie w sposób wyczerpujący stanu faktycznego tej sprawy poprzez uznanie, że (...) w upadłości nie przestrzegała obowiązku za 2018 r, w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wydanych odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej, na podstawie ustawy - Prawo energetyczne, na zasadach określonych w art. 47 ustawy o odnawialnych źródłach energii, w sytuacji gdy upadłość (...) została ogłoszona w dniu 3 grudnia 2018 roku w oparciu o postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st Warszawy w Warszawie, X Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, na mocy którego wyznaczono Syndyka w osobie T. S., co w konsekwencji oznacza, że w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji ani (...) w upadłości, ani też Syndyk Masy (...) w upadłości nie mógł dopuścić się ww. naruszeń, ponieważ w okresie do dnia 11 września 2018 r., w którym (...) prowadziło działalność gospodarczą, z którą wiązała się konieczność realizacji obowiązków na gruncie art. 52 ust. 1 ustawy OZE wobec Spółki nie toczyło się jeszcze postępowanie upadłościowe. Z tego względu, obowiązków, o których mowa powyżej mogła nie dopełnić jedynie (...), a tym samym nie istniały podstawy zarówno do orzeczenia, iż ww. naruszeń dopuściło się (...)

w upadłości czy też Syndyk Masy Upadłości (...) w upadłości jak i brak było podstaw do wymierzenia kary pieniężnej wobec (...) w upadłości;

II. art. 230 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo Upadłościowe (dalej: p.u.) w zw. z art. 342 ust. 1 pkt 2 p.u. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, iż kara pieniężna, o której mowa w punkcie 2 zaskarżonej decyzji powinna być wymierzona wobec (...) w upadłości i zakwalifikowana do kosztów bądź zobowiązań masy upadłości, pomimo, że ww. kara pieniężna została orzeczona w związku ze zdarzeniem zaistniałym przed ogłoszeniem upadłości (...), a tym samym kara pieniężna, której wysokość została ustalona na mocy ww. decyzji wydanej na skutek postępowania przeprowadzonego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nie została orzeczona na skutek czynności Syndyka, ani w żaden sposób nie ma związku z Syndykiem ani prowadzonym przez Syndyka postępowaniem upadłościowym, a w konsekwencji ww. kara pieniężna stanowiąca zobowiązanie wymierzone za zdarzenie zaistniałe przed ogłoszeniem upadłości (...) powinna być dochodzona w drodze zgłoszenia wierzytelności na zasadach przewidzianych w Prawie Upadłościowym;

III. art. 107 § 1 pkt 6 k.p.a. - poprzez braku uzasadnienia faktycznego i prawnego uzasadniającego wymierzenie kary pieniężnej w kwocie 1 218 311,57 zł, co powoduje brak możliwości merytorycznej kontroli zaskarżonej decyzji w zakresie wysokości wymierzonej kary pieniężnej przez pozwanego w ramach zaskarżonej decyzji;

IV. art. 7 w zw. z art. 77 § 1 i 4 k.p.a. w zw. z art. 80 k.p.a. poprzez niepodjęcie wszelkich czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, w tym poprzez brak uwzględnienia faktów wynikających ze zgromadzonego przez Prezesa URE materiału dowodowego, a także znanych Prezesowi URE z urzędu, polegające na zaniechaniu poczynienia ustaleń faktycznych w zakresie wysokości przychodów osiągniętych przez Spółkę w 2021 r., pominięciu wpływu ogłoszenia upadłości Spółki na jej dalsze funkcjonowanie, w tym utrudnień związanych z pozyskiwaniem informacji na temat działalności operacyjnej Spółki przed dniem ogłoszenia upadłości, co skutkowało przedwczesnym zakończeniem postępowania administracyjnego w sprawie, a także brakiem ustalenia wysokości przychodów Spółki wynikającego z prowadzonej działalności koncesjonowanej w zakresie obrotu energią elektryczną za 2021 r., jako wartości stanowiącej podstawę do ustalenia wymierzonej jej kary pieniężnej;

V. art. 77 § 1 i 4 k.p.a. i art. 80 k.p.a. poprzez dowolne i niemające związku z zebraniem i ujawnionym przez pozwanego materiałem dowodowym ustalenie wysokości przychodów z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (...) w zakresie obrotu energią elektryczną za 2018 r. w wysokości (...) zł i przyjęcie tej wartości jako podstawy dla wymierzenia kary pieniężnej w sprawie, podczas gdy wysokość kary pieniężnej w sprawie limitowana jest zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy OZE do wysokości 15% przychodu przedsiębiorcy, związanego z działalnością gospodarczą wykonywaną na podstawie koncesji, osiągniętego w roku podatkowym poprzedzającym rok podatkowy w którym wymierzania jest kara pieniężna tj. w niniejszej sprawie wysokością przychodu spółki osiągniętego w 2021 r., która to wartość była błędnie poza zakresem zainteresowania pozwanego i nie została przez niego ustalona w ogóle;

VI. art. 189d pkt 2), 3), 4), 5) oraz 6) k.p.a. poprzez wymierzenie kary pieniężnej z pominięciem istotnych okoliczności mających wpływ na jej wymiar, a także w oparciu o okoliczności nieznajdujące potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym, co skutkowało błędami w ustaleniach stanu faktycznego sprawy, a także ustaleniem wysokości kary pieniężnej w sposób dowolny;

VII. art. 170 ust. 1 ustawy OZE poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że rok podatkowy, za który ustala się przychód ukaranego przedsiębiorcy na potrzeby wymierzenia kary pieniężnej w sprawie, poprzedzający 2022 rok tj. rok wymierzenia kary pieniężnej w sprawie, to rok 2018 podczas gdy właściwa wykładnia przedmiotowego przepisu wymaga aby ustalić rok podatkowy, za który ustala się przychód ukaranego przedsiębiorcy dla potrzeb wymierzenia kary pieniężnej, dla ukaranego przedsiębiorcy, obejmuje rok kalendarzowy albo okres kolejnych następujących po sobie 12 miesięcy przed rokiem, w którym wymierza się karę pieniężną w sprawie, tj. w realiach niniejszej sprawy rok kalendarzowy obejmujący 2021 r., jako rok podatkowy właściwy dla spółki poprzedzający 2022 r. (rok wymierzenia kary pieniężnej w sprawie), co doprowadziło do braku ustalenia przez pozwanego wymaganej wartości przychodów Spółki za 2021 r. r., a także do przedwczesnego wymierzenia kary pieniężnej, oraz wymierzenia

kary pieniężnej w sprawie w ogóle, w sytuacji gdy Spółka nie osiągnęła w 2021 r., żadnych przychodów z tytułu działalności gospodarczej w zakresie obrotu energią elektryczną w ogóle;

VIII. art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. poprzez jego niezastosowanie wyrażające się w braku zawieszenia postępowania administracyjnego po wydaniu i doręczeniu Spółce decyzji wymierzającej karę pieniężną w tej sprawie, pomimo iż po wydaniu i doręczeniu Spółce decyzji ustalającej wysokość wymierzonej kary pieniężnej, a zatem po wydaniu i doręczeniu Upadłemu decyzji tworzącej nową wierzytelność, która pozostaje w bezpośrednim związku z czynnościami podejmowanymi przez (...) przed dniem ogłoszenia upadłości nie jest dopuszczalne kontynuowanie postępowania administracyjnego przed odmową wciągnięcia wierzytelności na listę wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, a tym samym skoro postępowanie administracyjne nie może się toczyć, to winno ono ulec zawieszeniu do czasu gdy zostanie rozstrzygnięte w toku postępowania upadłościowego czy wierzytelność będąca przedmiotem postępowania zostanie umieszczona na liście wierzytelności;

IX. art. 145 ust. 1 p.u.w zw. żart. 236 ust. 1 p.u. poprzez jego niezastosowanie wyrażające się w braku dokonania zgłoszenia wierzytelności w toku postępowania upadłościowego prowadzonego wobec Spółki, pomimo, iż prawo upadłościowe kreuje właściwe sobie reguły dochodzenia roszczeń wierzycieli od Upadłego, a wierzytelność stanowiąca ww. karę pieniężną powstała z dniem prawidłowego doręczenia zaskarżonej decyzji Spółce oraz jest to wierzytelność, która dotyczy czynności podejmowanych przez (...) przed dniem ogłoszenia upadłości tej Spółki, a tym samym tryb zgłoszenia wierzytelności sędziemu-komisarzowi należy uznać za wyłączną drogę dochodzenia przedmiotowej wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.

Na podstawie wskazanych zarzutów Odwołujący wniósł o:

I. uchylenie zaskarżonej decyzji w całości;

względnie, wniósł o:

II. zmianę zaskarżonej decyzji poprzez wskazanie w punkcie 1 sentencji decyzji, iż to (...) nie przestrzegала obowiązku za 2018 r. uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wydanych odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej, na podstawie ustawy - Prawo energetyczne, na zasadach określonych w art. 47 ustawy o odnawialnych źródłach energii;

III. zmianę zaskarżonej decyzji poprzez wskazanie w punkcie 2 sentencji decyzji, iż kara pieniężna wymierzona jest w stosunku do (...), zamiast w stosunku do (...) w upadłości, a także w wysokości ustalonej na podstawie okoliczności faktycznych ustalonych w ramach postępowania sądowego;

Odwołujący wniósł również:

IV. na podstawie art. 174 § 1 pkt 4) k.p.c. o zawieszenie niniejszego postępowania sądowego prowadzonego przed Sądem Okręgowym w Warszawie Wydział XVII Ochrony Konkurencji i Konsumentów do czasu gdy zostanie rozstrzygnięte w toku postępowania upadłościowego, czy wierzytelność będąca przedmiotem tego postępowania zostanie umieszczona na liście wierzytelności;

V. o zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda zwrotu kosztów postępowania.

(odwołanie powoda z dnia 25.07.2022 r. k. 18-47 akt sąd.)

W **odpowiedzi na odwołanie** Prezes URE wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

(pismo Prezesa URE z dnia 23.06.2023 r. k. 90-103 akt sąd.)

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały prezentowane stanowiska.

(protokół z rozprawy k. 130, k. 143-144, 150-154 akt sąd.)

Sąd Okręgowy ustalił, następujący stan faktyczny:

W dniu 3 marca 2020 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wezwał powoda do przekazania m.in. informacji dotyczących dokonanej w latach 2017-2018 sprzedaży energii elektrycznej oraz realizacji obowiązku w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia względnie uiszczenia opłaty zastępczej.

(okoliczność bezsporna k. 6v akt sąd., a ponadto pismo Prezesa URE z dnia 3.03.2020 r. wraz z załącznikami k. 1-13v akt adm.)

W odpowiedzi na powyższe wezwanie Powód wskazał, że w 2018 r. dokonał sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym w ilości 110 325,829 MWh. Z załącznika nr 1C, dołączonego do niniejszego pisma wynika, iż Powód nie przedstawił do umorzenia świadectw pochodzenia wydanych dla energii elektrycznej, wytworzonej w instalacji odnawialnego źródła energii. Ponadto, Powód nie uiszczał opłaty zastępczej na konto Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej też „NFOŚiGW”).

(okoliczności bezsporne k. 6v akt sąd., a ponadto pismo powoda z dnia 8.09.2020 r. wraz z załącznikami k. 19-23 akt adm.)

W dniu 31 marca 2021 r. Pozwany wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia (...) w upadłości kary pieniężnej w związku z ujawnieniem możliwości niezrealizowania za 2018 r. obowiązków w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego. Pozwany wskazał, iż brakująca ilość energii elektrycznej niezbędnej do realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 52 ust 1 ustawy OZE, w zakresie o którym mowa w § 1 pkt 1 rozporządzenia ME, wynosi 19 307,020 MWh. Jednocześnie, Prezes URE wezwał Przedsiębiorcę do przedłożenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania, dokumentów mających związek ze sprawą, dotyczących działań podjętych przez Przedsiębiorcę w związku z istniejącym za rok 2018 obowiązkiem uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia. Pozwany, wezwał również Przedsiębiorcę do udzielenia wszelkich wyjaśnień i informacji mogących mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu oraz do przekazania dokumentów pozwalających na ustalenie sytuacji finansowej Przedsiębiorcy.

(okoliczności bezsporne k. 6v-7 akt sąd., ponadto pismo Prezesa URE z dnia 31.03.2021 r. k. 24-27 akt adm.)

Pismem z dnia 30 kwietnia 2021 r. Przedsiębiorca wniósł m.in. o: połączenie niniejszego postępowania z postępowaniem prowadzonym przez Prezesa URE znak: DZO.WRO.3.10.2021.PD, z uwagi na tożsamość stanu faktycznego oraz podstawy prawnej; zobowiązanie NFOŚiGW do przedstawienia informacji potwierdzającej wskazany w zawiadomieniu fakt braku uiszczenia przez (...) opłat zastępczych w okresie od dnia 1 lipca 2018 r. do 3 lipca 2019 r. Przedsiębiorca dodał, że od września 2018 r. zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej wymagającej posiadania koncesji wydawanych przez Prezesa URE, a także nie posiada aktualnie żadnych koncesji na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie właściwości Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Wskazał też, iż Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie X Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych ogłosił upadłość (...) Podkreślił również, iż z tej przyczyny (ogłoszenie upadłości), dostęp do informacji dotyczący dawnej działalności operacyjnej jest utrudniony, a uzyskiwane informacje mogą nie mieć charakteru pewnego. Przedsiębiorca poinformował, że Syndyk w okresie od dnia ogłoszenia upadłości do dnia 30 czerwca 2019 r. nie podejmował działań zmierzających do realizacji Obowiązków za 2018 r. przez (...) z uwagi na ograniczenia wynikające z ustawy – Prawo upadłościowe. Podkreślił też, że należności wiążące się z Obowiązkiem za 2018 r. nie należą do zobowiązań masy upadłości i jako takie nie mogły być spełnione przez Syndyka, w terminie do dnia 30 czerwca 2019 r., jako zobowiązania masy upadłości. Przedsiębiorca zaznaczył też, że „ to zakres, a w konsekwencji wartość, ewentualnego Obowiązku

za 2018 r. wiąże się wyłącznie z aktywnością EC przed dniem ogłoszenia upadłości. (...) należności wiążące się z obowiązkiem, za 2018 r. mają charakter daniny publicznej (...). Należności te (...) należy zaliczyć do należności podlegających zaspokojeniu z funduszków masy upadłości w drugiej kategorii”

(okoliczności bezsporne k. 7-8 akt sąd., a ponadto pismo powoda z dnia 30.04.2021 r. k. 29-33 akt adm., postanowienie SR dla m.st. Warszawy z dnia 3.12.2018 r., sygn. akt X GU 1933/18 k. 66 akt sąd.)

W dniu 14 grudnia 2021 r. Prezes URE wezwał Przedsiębiorcę do przesłania bilansu i rachunku zysków i strat za ostatni rok podatkowy oraz oświadczenia władz Przedsiębiorcy o wysokości przychodu ogólnego uzyskanego w 2020 r. i przychodu z działalności koncesjonowanej polegającej na obrocie energią elektryczną w 2018 r. Prezes URE poinformował jednocześnie Przedsiębiorcę, że otrzymuje od NFOŚiGW kwartalne informacje dotyczące wniesionych opłat zastępczych, odnoszące się do wszystkich przedsiębiorców, wnoszących te opłaty. Na podstawie przekazanych danych przez NFOŚiGW, Przedsiębiorca w okresie od dnia 1 lipca 2018 r. do 3 lipca 2019 r. nie dokonywał wpłat zastępczych na konto NFOŚiGW.

(okoliczności bezsporne k. 8 akt sąd., a ponadto pismo Prezesa URE z dnia 14.12.2021 r. k. 40-41 akt adm.)

W odpowiedzi na powyższe pismo, Przedsiębiorca podtrzymał wnioski zawarte w piśmie z dnia 30 kwietnia 2021 r. oraz odniósł się do wniosku o zobowiązanie NFOŚiGW do przedstawienia informacji potwierdzającej fakt braku uiszczenia przez (...) opłat zastępczych od dnia 1 lipca 2018 r. do dnia 3 lipca 2019 r. i wskazał, że Prezes URE posiada uprawnienia i może podejmować działania prowadzące do zobowiązania NFOŚiGW do przedstawienia konkretnych informacji. Ponadto, Przedsiębiorca poinformował, że zgodnie z najlepszą wiedzą pełnomocnika (...) wartość przychodu z działalności koncesjonowanej za rok 2018 wyniosła (...)

(okoliczności bezsporne k. 8-8v akt sąd., a ponadto pismo (...) z dnia 18.01.2022 r. wraz z załącznikami k. 45-48 akt adm.)

W dniu 4 lutego 2022 r. Syndyk Masy Upadłości (...) w upadłości z siedzibą w W. wskazał, że Spółka osiągnęła przychód z tytułu obrotu energią elektryczną w 2018 r. w wysokości (...) zł. oraz dodał, że na moment sporządzania niniejszego pisma wartość przychodów za 2020 r. z tytułu sprzedaży towarów, materiałów i usług wyniosła (...) zł., w tym (...)zł. z tytułu sprzedaży energii elektrycznej.

(okoliczności bezsporne k. 8v akt sąd., a ponadto pismo Syndyka Masy Upadłości (...) w upadłości z siedzibą w W. z dnia 4.02.2022 r. wraz z załącznikiem k. 50-51 akt adm.)

W dniu 8 kwietnia 2022 r. Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego i o przysługującym mu prawie do zapoznania się z całością zebranego materiału dowodowego oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz złożenia dodatkowych uwag i wyjaśnień.

(okoliczności bezsporne k. 8v akt sąd., a ponadto pismo Prezesa URE z dnia 8.04.2022 r. k. 52-53 akt adm.)

Pismem z dnia 11 maja 2022 r. Powód podtrzymał stanowisko w sprawie i wniósł o udostępnienie całości akt sprawy za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Podkreślił, iż od dnia 3 grudnia 2019 r. (...) znajduje się w upadłości oraz wskazał, że sytuacja finansowa spółki jest trudna.

(okoliczności bezsporne k. 8v-9 akt sąd., a ponadto pismo powoda z dnia 11.05.2022 r. k. 58-59 akt adm.)

Prezes URE, zgodnie z wnioskiem 25 maja 2022 r. przesłał Przedsiębiorcy zeskanowane akta postępowania administracyjnego na wskazany adres mailowy.

(okoliczność bezsporna k. 9 akt sąd., a ponadto e-mail pozwanego z dnia 25.05.2022 r. k. 61 akt adm.)

Pismem z dnia 6 czerwca 2022 r. Syndyk Masy Upadłości (...) w upadłości przedstawił swoje stanowisko w sprawie i wskazał, że:

- na wypadek ustalenia przez Prezesa URE, że za rok 2018 r. nie zrealizowano obowiązków w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wniósł, aby ewentualna decyzja w sprawie stwierdzała, że naruszeń w tym zakresie dopuściło się (...) z siedzibą w W., ale bez dopisku „w upadłości”;
- podtrzymuje dotychczasowe stanowisko w sprawie.
- od 3 grudnia 2018 r. (...) znajduje się w upadłości i sytuacja finansowa Spółki jest trudna.

(okoliczności bezsporne k. 9 akt sąd., a ponadto pismo powoda z dnia 6 czerwca 2022 r. wraz z zawartym stanowiskiem k. 62-66 akt adm.)

W roku 2018 r. Przedsiębiorca uzyskał przychód z działalności koncesjonowanej polegającej na obrocie energią elektryczną w wysokości (...) zł., natomiast w 2021 r. Przedsiębiorca osiągnął przychód netto ze sprzedaży w wysokości (...)

(okoliczności bezsporne k. 12v, a ponadto pismo Przedsiębiorcy z dnia 18.01.2022 r. k. 46 akt adm., odwołanie powoda z dnia 26.07.2022 r. k. 58v akt sąd., Rachunek Zysków i Strat powoda za rok 2021 k. 79 akt sąd.)

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd oparł się na niespornych twierdzeniach stron (art. 229 k.p.c. oraz art. 230 k.p.c.). Twierdzenia te, mając oparcie w znajdujących się w aktach sprawy dokumentach (art. 245 oraz art. 246 k.p.c.) nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd pominął na podst. art. 235² § 2 pkt 2 k.p.c. (k. 130v) wnioszek Powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka (k. 24), albowiem fakty które Powód chciał wykazać tym dowodem nie były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało częściowemu uwzględnieniu.

Niniejsza sprawa dotyczy nałożenia przez Prezesa URE kary pieniężnej za nieprzestrzeganie przez Przedsiębiorcę, obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wydanych odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium RP lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej, w terminie do dnia 30 czerwca 2019 r.

Zgodnie z **art. 52 ust 1 ustawy OZE**, (w brzmieniu obowiązującym w czerwcu 2019 r.) Przedsiębiorstwo energetyczne, odbiorca końcowy, odbiorca przemysłowy oraz towarowy dom maklerski lub dom maklerski, o których mowa w ust. 2, są obowiązane:

- uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwo pochodzenia lub świadectwo pochodzenia biogazu rolniczego wydane:
  - a. odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej lub
  - b. na podstawie ustawy - Prawo energetyczne lub

uiścić opłatę zastępczą w terminie określonym w art. 68 ust. 2 obliczoną w sposób określony w art. 56.

W myśl **art. 59 pkt 1 ustawy OZE**, przy uwzględnieniu § 1 pkt 1 rozporządzenia ME, Obowiązek, o którym mowa w art. 52 ust. 1, uznaje się za spełniony przez podmioty, o których mowa w art. 52 ust. 2, jeżeli za dany rok udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z:

1) biogazu rolniczego przed dniem wejścia w życie rozdziału 4 lub innych niż biogaz rolniczy odnawialnych źródeł energii lub uiszczonyj opłaty zastępczej, w danym roku w:

a. ilości energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym niebędącym odbiorcami przemysłowymi, o których mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1, albo

b. całkowitej rocznej ilości energii elektrycznej wynikającej z zakupu energii elektrycznej na własny użytek, na podstawie transakcji zawieranych we własnym imieniu na giełdzie towarowej lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany, albo

c. całkowitej rocznej ilości energii elektrycznej wynikającej z zakupu energii elektrycznej na własny użytek, na podstawie transakcji zawieranych poza giełdą towarową lub rynkiem, o którym mowa w lit. b, będących przedmiotem rozliczeń prowadzonych w ramach giełdowej izby rozrachunkowej przez spółkę prowadzącą giełdową izbę rozrachunkową, przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. lub przez spółkę, której Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, albo

d. całkowitej rocznej ilości energii elektrycznej wynikającej z zakupu energii elektrycznej na podstawie transakcji zawieranych na zlecenie odbiorców końcowych na giełdzie towarowej lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany, albo

e. ilości energii elektrycznej zakupionej na własny użytek

- wynosi 17,50%.

Przedsiębiorca posiadał wydaną przez Prezesa URE koncesję znak: (...), na obrót energią elektryczną na okres od dnia 4 lutego 2011 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. (okoliczność bezsporna k. 10 akt sąd.). Na mocy decyzji z dnia 7 stycznia 2019 r., została cofnięta koncesja Przedsiębiorcy w dniu 29 stycznia 2019 r. (okoliczności bezsporne k. 72-74v akt sąd.).

W niniejszej sprawie bezsporne było, że w 2018 r. (...) dokonał sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców końcowych w ilości 110 325,829 MWh (k. 5v akt sąd., pismo powoda z dnia 8.09.2020 r. wraz z załącznikami k. 19-23 akt adm.).

Konkludując powyższe, w ocenie Sądu, Przedsiębiorca w 2018 r. był objęty obowiązkiem przewidzianym w art. 52 ust 1 ustawy OZE – tj. był zobowiązany do uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wydanych odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej, w ilość 19 307,02 MWh. Ilość ta (wskazana przez Pozwanego), nie była kwestionowana przez Powoda. Ilość ta nie budziła jednocześnie wątpliwości Sądu (110 325,829 MWh x 17,50%. = 19 307,02 MWh).

Ewentualnie, Przedsiębiorca zobowiązany był do uiszczenia do 30 czerwca 2019 r. opłaty zastępczej, obliczonej w sposób określony w art. 56 ustawy OZE. Pozwany **wysokość opłaty zastępczej** w uzasadnieniu decyzji określił na kwotę **937 162,75 zł**. Powód w odwołaniu wysokości tej nie kwestionował (Powód jedynie ogólnie zarzucał, że Pozwany nie uzasadnił wysokości kary - k. 34 akt sąd). Zarzut ten, w odniesieniu do wysokości opłaty zastępczej (stanowiącej podstawę do obliczenia wysokości kary pieniężnej - art. 170 ust. 2 ustawy OZE) okazał się częściowo (w

niewielkim zakresie) uzasadniony. Zgodnie bowiem z zamieszczonym w art. 56 ust. 1 ustawy OZE wzorem obliczania opłaty zastępczej, jej wysokość zasadniczo zależy:

1) od wysokości „rocznej ceny średnioważonej praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia (...) publikowanej zgodnie z art. 47 ust. 3 pkt 2) pomnożonej następnie przez 1,25;

2) od „ilości energii elektrycznej, wyrażonej w MWh, wynikającej z obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia (...) w danym roku” pomniejszonej o „ilości energii elektrycznej, wyrażonej w MWh, wynikającej ze świadectw pochodzenia (...) które obowiązuje podmiot (...) przedstawił do umorzenia w danym roku”

Odnosnie wartości z punktu 2), to wartość ta była niesporna pomiędzy stronami i wynosiła (jak już wyżej wskazano) **19 307,02 MWh**. Jednocześnie nadmienić należy, iż poza sporem między stronami było to, że za rok 2018 Powód nie przedstawił do umorzenia żadnych świadectw, jak również nie uiszczył opłaty zastępczej w jakiegokolwiek wysokości.

Odnosnie wartości z punktu 1), to z uzasadnienia zaskarżonej decyzji wartość ta wprost nie wynikała. Niemniej z uwagi na fakt, iż „roczna **cena średnioważona** praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia” za rok 2018 została opublikowana przez (...) S.A. na stronie internetowej (art. 47 ust. 3 w zw. z art. 64 ust. 1 Ustawy OZE), nie było żadnych przeszkód aby wartość tę ustalić (wynosiła ona **38,83 PLN/MWh**), a następnie uwzględnić przy obliczaniu (sprawdzaniu poprawności tego wyliczenia dokonanego przez Pozwanego) wysokości opłaty zastępczej. Mnożąc 38,83 przez 1,25 otrzymujemy wartość **48,5375 PLN/MWh**.

Następnie, aby określić wysokość opłaty zastępczej, należy wartość z punktu 2) tj. 19 307,02 MWh pomnożyć przez wartość z punktu 1) tj. 48,5375 PLN/MWh. Wynikiem tego działania jest kwota **937 114,48 PLN**, czyli kwota nieznacznie niższa od wysokości opłaty zastępczej za rok 2018 ustalonej przez Pozwanego (937 162,75).

Zgodnie z **art. 168 pkt 1** ustawy OZE, karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectwa pochodzenia biogazu rolniczego, w terminie określonym w art. 67 ust. 2 oraz na zasadach określonych w art. 47 albo nie uiszcza opłaty zastępczej, w terminie określonym w art. 68 ust. 2 (tj. w terminie do 30 czerwca za poprzedni rok kalendarzowy).

W myśl **art. 170 ust. 2 pkt 1** ustawy OZE, **wysokość kary pieniężnej** wymierzonej w przypadku określonym w art. 168 pkt 1 i 3 ustawy OZE, **nie może być niższa** niż kwota obliczona według wzoru wskazanego w tym przepisie, zgodnie z którym kwotę nieuiszczonej opłaty zastępczej mnoży się przez współczynnik 1,3.

Stosownie natomiast do treści **art. 170 ust. 1** ustawy OZE, wysokość kary pieniężnej wymierzonej m.in. w przypadku określonym w art. 168 pkt 1 nie może być wyższa niż 15% przychodu ukaranego podmiotu, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna jest związana z działalnością gospodarczą wykonywaną na podstawie koncesji albo wpisu do rejestru działalności regulowanej, wysokość kary **nie może być wyższa niż 15%** przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z prowadzonej działalności koncesjonowanej albo działalności wykonywanej na podstawie wpisu do rejestru działalności regulowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.

Z **art. 169 ust. 1 pkt 1** ustawy OZE wynika, że karę pieniężną, o której mowa w art. 168 pkt. 1 wymierza Prezes URE.

Ponadto w myśl **art. 174 ust 1** ustawy OZE Prezes URE, ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględnia zakres naruszeń, powtarzalność naruszeń lub korzyści finansowe możliwe do uzyskania z tytułu naruszenia.

Odnosząc powyższe do stanu niniejszej sprawy należy zauważyć, że **kara pieniężna** wymierzona Powodowi nie mogła być niższa od kwoty **1 218 248,83 PLN** (współczynnik 1,3 x 937 114,48 PLN tj. wysokość opłaty zastępczej).

Podkreślić należy, iż omawiana kara pieniężna nie może być niższa aniżeli 130 % opłaty zastępczej (art. 170 ust. 2 pkt 1) nawet wówczas, gdy przychody ukaranego podmiotu są tak niskie, że 15% tych przychodów nie przekracza równowartości 130% opłaty zastępczej.

Zgodzić się należy, że w **art. 170 ust. 1** ustawy OZE ustawodawca określił, że wysokość kary pieniężnej nie może przekroczyć pewnej kwoty (obliczanej w relacji do wysokości przychodu ukaranego podmiotu w poprzednim roku podatkowym). Niemniej podkreślić trzeba, iż przepis ten należy odczytywać w powiązaniu z art. 170 ust. 2 pkt 1 ustawy OZE, który mówi o dolnej granicy wysokości kary. W konsekwencji przepis art. 170 ust. 1 wyznacza górną granicę wysokości kary pieniężnej, i limituje on wysokość kary tylko w sytuacji, gdy Prezes URE chciałby wymierzyć podmiotowi karę inną aniżeli kara minimalna (ustalona w oparciu o treść art. art. 170 ust. 2 pkt 1 ustawy OZE).

Analogiczne stanowisko (jakkolwiek na tle regulacji z art. 56 ust. 3 p.e. w brzmieniu obowiązującym w 2016 r.) zaprezentował Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 11.09.2023 r. (VII Aga 200/23) wskazując, że przepis art. 56 ust. 3 p.e. (o treści: „wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1 pkt 1-38, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym) ma na celu ograniczać wysokość kary pieniężnej, ale nie prowadzić do jej zniesienia.

Podobny kierunek wykładni został zaprezentowany także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13.09.2023 r. (II NSKP 49/23). Sąd ten stwierdził, że „Przepis art. 56 ust. 2a PrEnerg określał minimalną wysokość kary, powiązaną ze stopniem naruszenia obowiązku (tzn. wysokością opłaty zastępczej), zaś jej maksymalną wysokość art. 56 ust. 3 PrEnerg, wiążący ją z przychodem przedsiębiorcy w poprzednim roku podatkowym. Racjonalna wykładnia przepisu nakazuje przyjąć, że przepis wprowadzający algorytm obliczania kary maksymalnej nie narusza przepisu określającego minimalną wysokość kary (art. 56 ust. 2a PrEnerg). Zatem w nietypowej sytuacji, gdy nie da się obliczyć kary maksymalnej albo gdy w wyniku utraty koncesji kara taka musiałaby być ustalona na o zł organ winien nałożyć karę minimalną, nie zaś - jak tego domaga się Powód - odstąpić w ogóle od nałożenia kary” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.09.2023 r. sygn. akt II NSKP 49/23, Legalis nr 2992006).

Tożsamy kierunek wykładni został również zaprezentowany przez tut. Sąd w wyroku z dnia 14.11.2023 r. (XVII AmE 90/23). Sąd ten, dokonując wykładni art. art. 56 ust. 3 pkt 2 p.e. (o treści: „Wysokość kary pieniężnej (...) nie może być niższa niż 2000 zł i wyższa niż 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może być niższa niż 2000 zł i nie może być wyższa niż 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym” uznał, że w sytuacji gdy przychód ukaranego przedsiębiorcy (wynikający z działalności koncesjonowanej, osiągnięty w poprzednim roku podatkowym) jest na tak niskim poziomie, że 15% tego przychodu stanowi kwotę niższą aniżeli 2 000 zł, to kara pieniężna w kwocie 2 000 zł jest karą minimalną jaka Prezes URE może wymierzyć takiemu przedsiębiorcy.

Powyższe wyroki wprawdzie, odnoszą się do przepisów ustawy prawo energetyczne, lecz z uwagi na swoją uniwersalność są jak najbardziej pomocne przy wykładni przepisu art. 170 ust. 1 oraz 170 ust. 2 pkt 1 ustawy OZE.

Zauważyć należy, iż Pozwany w niniejsze sprawie chciał wymierzyć Przedsiębiorcy karę minimalną (wynoszącą 130% określonej przez siebie opłaty zastępczej), nie uznając, że zachodzą podstawy do jej podwyższenia (k. 13 akt sąd.).

W związku z tym, że Pozwany (jak wyżej w uzasadnieniu stwierdzono) nieprawidłowo określił wysokość opłaty zastępczej (ustalił ją na kwotę nieznacznie wyższą od należnej), doprowadziło to automatycznie do wymierzenia Przedsiębiorcy kary pieniężnej również w wysokości nieznacznie wyższej. W tych okolicznościach Sąd za częściowo zasadny uznał zarzut Powoda dotyczący błędnego ustalenia wysokości wymierzonej kary. Dlatego też Sąd orzekł jak w **pkt. 1.b.ii wyroku**, tj. zmienił pkt 2 zaskarżonej decyzji obniżając karę pieniężną do kwoty 1 218 248,83 zł (tj. kwoty będącej karą minimalną w niniejszej sprawie).

W sposób nieprawidłowy Pozwany ponadto w zaskarżonej decyzji (pkt 2) określił, że wymierzana Przedsiębiorcy kara pieniężna stanowi „(...) % przychodu uzyskanego przez przedsiębiorcę w 2018 r. z działalności koncesjonowanej, polegającej na obrocie energią elektryczną”. Jak już wyżej w uzasadnieniu wskazano relacja wysokości kary pieniężnej

do wysokości przychodu Przedsiębiorcy jest istotna o tyle, o ile kara pieniężna ma być określona w wysokości wyższej aniżeli kara minimalna. W niniejszej sprawie kara pieniężna została wymierzona w minimalnej wysokości. Niezależnie od powyższego informacja o omawianej relacji ma znaczenie z punktu widzenia ustalenia prawidłowości określenia przez organ wysokości kary i zasadniczo powinna być zawarta w uzasadnieniu decyzji, a nie w jej sentencji. W związku z tym Sąd w **pkt. 1.b.i. wyroku** zmienił zaskarżoną decyzję w zakresie pkt. 2 również w ten sposób, że wykreślił słowa: „to jest w wysokości (...) % przychodu uzyskanego przez ww. przedsiębiorcę w 2018 r. z działalności koncesjonowanej polegającej na obrocie energią elektryczną”.

Tym samym podnoszony przez Powoda zarzut naruszenia przepisu art. 170 ust. 1 Ustawy OZE Sąd ocenił jako częściowo trafny.

W kontekście wymiaru kary Powód podniósł ponadto zarzutu naruszenia art. 189d pkt 2-6 k.p.a. Sąd uznał ten zarzut za bezzasadny albowiem powyższy przepis nie znajduje w sprawie zastosowania z uwagi na treść art. 189a § 2 k.p.a. Zgodnie bowiem z tym ostatnim przepisem, w przypadku uregulowania w przepisach odrębnych m.in. przesłanek wymiaru administracyjnej kary pieniężnej, przepisów działu IVA k.p.a. (od art. 189a do art. 189k k.p.a.) w tym zakresie nie stosuje się. Jednocześnie nie ulega najmniejszych wątpliwości, iż w ustawie OZE uregulowano przesłanki wymiaru kary (art. 174, art. 170 ust. 2 pkt 1, art. 170 ust. 1, art. 168 pkt 1). Jednocześnie przypomnieć trzeba, że Pozwany wymierzył Przedsiębiorcy karę pieniężną w zasadniczo najniższym możliwym wymiarze, zatem nie mógł naruszyć przepisu art. 174 Ustawy OZE.

Na marginesie należy zauważyć, iż na rozprawie w dniu 5.12.2023 r. pełnomocnik Powoda oświadczył, że syndyk na liście wierzytelności uznałby, co do zasady wierzytelność określoną w zaskarżonej decyzji (k. 150v, k. 151v). Z powyższego wynika wniosek, iż sam Powód nie był przekonany co do trafności sformułowanych przez siebie zarzutów (omawianych w niniejszej części uzasadnienia).

Analiza treści wniesionego odwołania i podniesionych w nim zarzutów prowadzi do konkluzji, że Powód naruszenia wielu przepisów upatrywał w tym, iż Pozwany nie uwzględnił (w oczekiwanym przez Powoda zakresie) faktu ogłoszenia upadłości Przedsiębiorcy (co nastąpiło 3.12.2018 r.). Zadaniem Powoda **ogłoszenie upadłości** skutkowało tym, że:

1. Pozwany mógł wymierzyć karę pieniężną (za naruszenia określone w treści decyzji) jedynie (...) (nie zaś (...) w upadłości, lub też Syndykowi Masy (...) w upadłości);
2. po wydaniu decyzji z dnia 5.07.2022 r. (i jej doręczeniu) Pozwany powinien był zawiesić postępowanie administracyjne,
3. kara pieniężna (stanowiąca zobowiązanie wymierzone za zdarzenie zaistniałe przed ogłoszeniem upadłości (...)) powinna być dochodzona w drodze zgłoszenia wierzytelności na zasadach przewidzianych w prawie upadłościowym albowiem kara ta nie jest kosztem bądź zobowiązaniem masy upadłości.

Prezentowane przez Powoda poglądy nie są podzielane przez Sąd orzekający w niniejszej sprawie.

Nie ulega najmniejszych wątpliwości, że prawo upadłościowe łączy z faktem ogłoszenia upadłości istotne i różnorodne skutki, w tym odnoszące się co do zobowiązań dłużnika (art. 83 i nast. p.u.). Upadłość m.in. wpływa również na: postępowania sądowe i administracyjne dotyczące masy upadłości (art. 144 i nast. p.u.) oraz określa także w jaki sposób wierzyciele upadłego mogą uzyskać zaspokojenie (art. 343, art. 344 p.u.)

Pojawia się w związku z tym pytanie, czy ogłoszenie upadłości Przedsiębiorcy wpływa na karę pieniężną wymierzaną przez Prezesa URE. Odpowiedź na to pytanie jest oczywiście twierdząca i kwestia ta nie jest sporna pomiędzy stronami. Powyższe w związku z tym rodzi kolejne pytanie, w jaki sposób ogłoszenie upadłości oddziałuje na karę pieniężną wymierzaną decyzją wydawaną po dacie upadłości (w tym zakresie stanowiska stron nie były zbieżne).

Udzielając odpowiedzi na drugie z postawionych pytań, zacząć należy od tego, że zobowiązania podlegające zaspokojeniu w postępowaniu upadłościowym dzielą się na dwie grupy:

1. **zobowiązania upadłościowe** (zwane w doktrynie „długami upadłego”), czyli zobowiązania powstałe przed ogłoszeniem upadłości,
2. **zobowiązania masy upadłości** (zwane w doktrynie „długami masy”), czyli zobowiązania powstałe po ogłoszeniu upadłości.

Zaspokojenie **zobowiązań upadłościowych** w postępowaniu upadłościowym następuje, co do zasady, przez podział funduszków masy upadłości (art. 337 ust. 1 p.u., art. 344 p.u., art. 342 ust. 1 p.u.). Podział ten może być zasadniczo dokonany dopiero sporządzeniu przez syndyka listy wierzytelności i jej zatwierdzeniu przez sędzię-komisarza (art. 244 p.u., art. 260 p.u.). Lista wierzytelności określa bowiem kto jest uprawniony do uczestniczenia w postępowaniu upadłościowym (art. 245 ust. 1 p.u.), a więc również, kto bierze udział w podziale (art. 347 ust. 1 p.u.). Jednocześnie zauważyć należy, iż zasadą jest, że wierzyciele upadłego, jeżeli chcą uczestniczyć w postępowaniu upadłościowym (w tym jeżeli chcą uzyskać zaspokojenie), powinni zgłosić syndykowi (w ściśle określonym terminie) swoje wierzytelności (art. 236 ust. 1 p.u., art. 240 p.u.). Brak zgłoszenia wierzytelności (z pewnymi nielicznymi wyjątkami – zob. np. art. 237 p.u.) jest przeszkodą w umieszczeniu ich na liście wierzytelności (i to nawet wówczas gdy dana wierzytelność stwierdzona jest tytułem wykonawczym). Również zgłoszenie wierzytelności po terminie wywołuje niekorzystne dla wierzyciela skutki. Przykładowo, danej wierzytelności (aż do czasu zatwierdzenia uzupełnienia listy wierzytelności – art. 262 ust. 1 p.u.) nie uwzględnia się w sporządzanych wcześniej planach podziału (art. 252 p.u.).

Zdecydowanie odmiennie przedstawia się kwestia zaspokajania **zobowiązań masy upadłości**. Zobowiązania te ustawodawca podzielił na dwie podkategorie, tzn. na „koszty postępowania” (art. 230 ust. 1 p.u.) oraz na „inne zobowiązania masy upadłości” (art. 230 ust. 2 p.u.). Wszystkie te zobowiązania zaspokajane są w postępowaniu upadłościowym zasadniczo poza planem podziału (art. 343 p.u.) – tzn. pokrywane są niezwłocznie w miarę posiadanych przez syndyka funduszy. Podkreślić należy, iż zobowiązania te zaspokajają się w całości w pierwszej kolejności tj. przed zaspokojeniem zobowiązań upadłościowych (art. 344 p.u.). Dopiero w sytuacji, gdy zobowiązania opisane w art. 230 ust. 2 p.u. nie mogą być zaspokojone w całości, dochodzi do ich zaspokojenia przez syndyka w drodze podziału funduszków masy upadłości (art. 343 ust. 1a p.u.). Podkreślenia jednakże wymaga to, iż zobowiązania masy upadłości nie podlegają ustaleniu w trybie zgłaszania przez wierzycieli swoich wierzytelności, a następnie umieszczania ich na liście wierzytelności (nawet gdyby miały być zaspokajane w ramach planu podziału – tj. należały do „innych zobowiązań masy upadłości”). Przyjęcie przeciwnego poglądu (czyli uznanie, że wierzyciel, którego wierzytelność powstała po dacie ogłoszenia upadłości powinien zgłosić przysługującą mu wierzytelności) prowadziłoby bowiem do absurdalnych konsekwencji, przykładowo:

- 1) syndyk nie mógłby zaspokajać jakichkolwiek zobowiązań masy upadłości, aż do chwili stworzenia i zatwierdzenia listy wierzytelności obejmującej te koszty (niekiedy, np. z uwagi na wniesione sprzeciwy i zażalenia procedura ustalania listy wierzytelności trwa wiele miesięcy, a nawet lat). W konsekwencji syndyk nie mógłby zaspokajać również kosztów (np.: powstałych po dniu ogłoszenia upadłości bieżących kosztów korespondencji, ogłoszeń, eksploatacji pomieszczeń, wynagrodzenia osób zatrudnionych przez syndyka, należności publicznoprawnych itp. – art. 230 w zw. m.in. z art. 245a p.u.), których perspektywa nieuiszczenia przekreślałoby w praktyce możliwość prowadzenia postępowania upadłościowego.
- 2) niemalże wszystkie takie zobowiązania byłyby zgłaszane po terminie (termin na zgłoszenie wierzytelności wynosi bowiem 30 dni licząc od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Rejestrze (art. 236 ust. 1 w zw. z art. 51 ust. 1 pkt 4 p.u.);
- 3) zgłoszenie wierzytelności po terminie łączyłoby się z negatywnymi dla wierzyciela istotnymi konsekwencjami:
  - a. konieczność poniesienia zryczałtowanych kosztów postępowania (art. 235 p.u.);

b. ryzyko braku możliwości jakiegokolwiek zaspokojenia pomimo formalnie zagwarantowanego pierwszeństwa zaspokojenia (art. 252 p.u. w zw. z art. 343 p.u.), ewentualnie kwestia zaspokojenia zobowiązań masy upadłości po terminie ich wymagalności.

Nie zmienia powyższej wykładni przepisów prawa upadłościowego to, że istnienie, czy też wysokość zobowiązań masy upadłości jest sporna. Wówczas bowiem wierzyciel może dochodzić takiej wierzytelności w trybie odpowiedniego powództwa wytoczonego przeciwko syndykowi, nie zaś w drodze zgłoszenia wierzytelności. Wskazać bowiem należy, iż treści art. 144 p.u. wynika, iż po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone przeciwko syndykowi (por. np. stan faktyczny w sprawie w której Sąd Najwyższy podejmował w dniu 23.01.2004 r. uchwałę - sygn. akt III PZP 18/03).

W omawianej materii zwrócić ponadto należy uwagę, że:

1) w myśl art. 160 p.u., sprawach dotyczących masy upadłości syndyk dokonuje czynności w imieniu własnym na rachunek upadłego (§ 1) i syndyk nie odpowiada za zobowiązania zaciągnięte w sprawach dotyczących masy upadłości (§ 2).

2) po ogłoszeniu upadłości przedsiębiorca występuje w obrocie pod dotychczasową firmą z dodaniem oznaczenia „w upadłości” (art. 60¹ p.u.).

3) według art. 372 ust. 1 p.u., zmiany stosunków prawnych dokonane na podstawie przepisów prawa upadłościowego obowiązują upadłego i drugą stronę również po umorzeniu lub zakończeniu postępowania upadłościowego, chyba że przepisy odrębnej ustawy stanowią inaczej.

Z powyższego wynika, że stroną w znaczeniu formalnym jest syndyk (tj. po ogłoszeniu upadłości tylko syndyk może wszcząć postępowanie i tylko przeciwko syndykowi postępowanie może być wszczęte), zaś stroną w znaczeniu materialnym jest upadły (to na jego rzecz, a nie na rzecz syndyka, toczy się postępowanie; to upadły, a nie syndyk odpowiada za zobowiązania które powstają po ogłoszeniu upadłości; a zmiany stosunków prawnych odnoszą się do upadłego, a nie do syndyka). Analogiczne stanowisko zostało zaprezentowane w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 16.01.2009 r. (III CSK 244/08). Sąd Najwyższy zauważył, że: świadczenia dochodzone przez syndyka lub przeciwko niemu podlegają zasądzeniu na rzecz lub od upadłego; podstawienie procesowe syndyka w miejsce upadłego jest podstawieniem bezwzględnym, przy którym legitymację procesową ma tylko podmiot podstawiony; brak legitymacji formalnej upadłego nie jest równoznaczny z brakiem po jego stronie zdolności prawnej, tj. zdolności bycia podmiotem praw i obowiązków (podobnie np.: wyrok SN z 7.10.2004 r. IV CK 86/04; postanowienie SN z dnia 21.07.2011 r. V CZ 37/11).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy wskazać należy, co następuje.

Po pierwsze nie ulega najmniejszych wątpliwości, iż zobowiązanie pieniężne z tytułu wymierzonej przez Prezesa URE kary pieniężnej powstaje dopiero po wymierzeniu tej kary (wcześniej nie istnieje). Innymi słowy, jeżeli Prezes URE nie wyda decyzji o wymierzeniu kary pieniężnej (i decyzja ta nie stanie się prawomocna – art. 175 ust. 1 Ustawy OZE) brak jest podstaw prawnych do jej uiszczenia. W związku z tym, skoro zaskarżona decyzja została wydana po ogłoszeniu upadłości Powoda, to zobowiązanie do zapłaty kary pieniężnej powstało po ogłoszeniu upadłości, czyli w konsekwencji powinno być uznane za zobowiązanie masy upadłości (dług masy).

Powód nie zgadzał się z taką konsekwencją (pomimo, iż przyznał, że decyzja ma charakter konstytutywny – k. 151v) argumentując, że skoro kara pieniężna została wymierzona w związku ze zdarzeniem zaistniałym przed ogłoszeniem upadłości (albowiem jedynie do 11.09.2018 r. Przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą, z którą wiązała się konieczność realizacji obowiązków na gruncie art. 52 ust. 1 Ustawy OZE), to nie jest kosztem bądź zobowiązaniem masy upadłości (art. 230 p.u.), i w konsekwencji powinna być dochodzona w drodze zgłoszenia wierzytelności na zasadach przewidzianych w prawie upadłościowym.

Powyższego poglądu Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie podziela. Zgodnie z art. 230 ust. 1 p.u. do kosztów postępowania zalicza się wydatki bezpośrednio związane z ustaleniem, zabezpieczeniem, zarządem i likwidacją masy upadłości oraz ustaleniem wierzytelności, w szczególności (...). W myśl natomiast art. 230 ust. 2 p.u. do innych zobowiązań masy upadłości zalicza się wszystkie niewymienione w ust. 1 zobowiązania masy upadłości powstałe po ogłoszeniu upadłości, w szczególności (...). Z przypisów tych jednoznacznie wynika, że dla określenia, czy dany koszt stanowi, czy też nie stanowi zobowiązanie masy upadłości, kluczowe znaczenie ma ustalenie chwili jego powstania (tj. czy powstał od dnia upadłości, czy też wcześniej). Jak już wyżej wskazano, określone zaskarżoną decyzją zobowiązanie (kara pieniężna) nie istniało przed datą upadłości. Co więcej, gdyby z innych przyczyn (od omawianych w tym miejscu) okazało się, że decyzję należy uchylić (i rozstrzygnięcie to uprawomocniłoby się), to kara pieniężna nie tylko, że nie byłaby długiem masy, lecz również nie byłaby długiem upadłego (tzn. brak byłoby jakichkolwiek podstaw prawnych do uznawania jej na liście wierzytelności). Natomiast gdyby podzielić omawiany tu pogląd Powoda i w konsekwencji uchylić z omawianej przyczyny zaskarżoną decyzję, to doszłoby do sytuacji w której:

- Przedsiębiorca nie uzyskał i nie przedstawił do umorzenia Prezesowi URE stosownych świadectw pochodzenia, ewentualnie nie uiścił stosownej opłaty zastępczej (za rok 2018) – tj. naruszyłby przepis art. 52 ust. 1 Ustawy OZE;
- nie poniósłby żadnych negatywnych konsekwencji naruszenia tego przepisu, gdyż nie zostałby ukarany przez Prezesa URE za brak realizacji powyższego obowiązku.

Pojawia się w związku z tym pytanie (aczkolwiek Powód takiego zarzutu wprost nie sformułował), czy skoro Przedsiębiorca przed ogłoszeniem upadłości prowadził działalność gospodarczą, z którą wiązała się konieczność realizacji obowiązków na gruncie art. 52 ust. 1 Ustawy OZE, to zobowiązaniem upadłościowym (długiem upadłego) ustalonym w trybie zgłoszenia i uznania na liście wierzytelności może/powinno być zobowiązanie mające podstawę prawną wyłącznie w art. 52 ust. 1 Ustawy OZE. Na tak postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi negatywnej. Podkreślić bowiem trzeba, że obowiązek określony w art. 52 ust. 1 Ustawy OZE spoczywał na Przedsiębiorcy wyłącznie do dnia 30.06.2019 r. Obowiązek ten po tej dacie wygasł, zaś w jego miejsce pojawił się obowiązek uiszczenia kary pieniężnej w wysokości ustalonej przez Prezesa URE (por. pogląd prawny wyrażony przez Sad Najwyższy w wyrokach: z dnia 26.03.2019 r. I NSK 20/18, 6 lutego 2018 r., III SK 7/17). Jednocześnie brak jest podstaw aby uznać, że z datą ogłoszenia upadłości (w przedmiotowej sprawie byłby to dzień 3.12.2018 r.) obowiązek ten zamienił się w zobowiązanie pieniężne w trybie art. 91 ust. 2 p.u. (dot. przedstawienia świadectw do umorzenia) i stał się wymagalny w trybie art. 91 ust. 1 p.u. (dot. przedstawienia świadectw do umorzenia oraz dot. opłaty zastępczej). Gdyby tak było, to musielibyśmy uznać, że istnieje podmiot uprawniony do zgłoszenia wierzytelności z tytułu opłaty zastępczej i/lub z tytułu przedstawienia świadectw do umorzenia. Tak jednakże nie jest albowiem Prezes URE, któremu należy przedstawić świadectwa do umorzenia, nie mógł (i nie może) domagać się od Przedsiębiorcy realizacji tego obowiązku (zarówno przed datą 30 czerwca jak i po tej dacie). Podobnie NFOŚiGW (na rachunek którego uiszcza się opłatę zastępczą) nie mógł (i nie może) żądać spełnienia przez Przedsiębiorcę omawianej opłaty zastępczej (zarówno przed datą 30 czerwca jak i po tej dacie). NFOŚiGW był bowiem tylko beneficjentem środków z tytułu tej opłaty, ale opłata ta nie stanowiła jego roszczenia (taki też pogląd zdawał się podzielać sam Powód – k. 152).

Istotne jest również, iż to od Przedsiębiorcy zależało w jakiej formie zrealizuje swój obowiązek z art. 52 ust. 1 Ustawy OZE (choć ustawodawca jako pierwotną formę realizacji uznał pozyskanie i przedstawienie do umorzenia omawianego świadectwa). Przedstawienie świadectw do umorzenia (w wymaganej wysokości) prowadzi bowiem automatycznie do braku obowiązku uiszczenia opłaty.

W związku z tym nie sposób uznać, że istnieje podmiot uprawniony do zgłoszenia „wierzytelności” z tytułu obowiązku określonego przepisem art. 52 ust. 1 Ustawy OZE (niezbędne jest oznaczenie wierzyciela na liście wierzytelności – art. 245 ust. 1 pkt 2 p.u.). Brak jest również jakichkolwiek podstaw aby taka „wierzytelność” została uznana z urzędu na liście wierzytelności sporządzanej w postępowaniu upadłościowym.

Podsumowując powyższą część rozważań, okoliczności na które powołuje się Powód nie mogły mieć decydującego znaczenia. W związku z tym Sąd uznał, że zobowiązanie z tytułu przedmiotowej kary pieniężnej powstało po dniu ogłoszenia upadłości.

W konsekwencji, skoro omawiane zobowiązanie jest długiem masy, to zobowiązanie to nie podlega ustaleniu w trybie zgłoszenia wierzytelności, a następnie umieszczania jej przez syndyka na liście wierzytelności. Tym samym podnoszone przez Powoda zarzuty naruszenia art. 230 p.u., art. 342 ust. 1 pkt 2 p.u. oraz art. 145 ust. 1 p.u. i art. 236 ust. 1 p.u. okazały się chybione.

Po drugie, nie sposób było zasadnie postawić Pozwanemu zarzutu, że nie zawiesił postępowania administracyjnego, po tym jak doręczył Powodowi wydaną w dniu 5.07.2022 r. decyzję. Zarzut ten Powód budował na poglądzie, iż Pozwany powinien był oczekiwać, aż zostanie rozstrzygnięte w toku postępowania upadłościowego, czy wierzytelność będąca przedmiotem postępowania zostanie umieszczona na liście wierzytelności. Jak już wyżej wskazano, zobowiązanie określone zaskarżoną decyzją jest długiem masy, nie zaś długiem upadłego. W związku z tym nie podlega ustaleniu w trybie umieszczania go przez syndyka na liście wierzytelności.

W związku z tym, podniesiony przez Powoda zarzut naruszenia art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. okazał się chybiony. Z tych samych przyczyn niezasadny był wniosek Powoda o zawieszenie przedmiotowego postępowania sądowego na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. do czasu gdy zostanie rozstrzygnięte w toku postępowania upadłościowego, czy wierzytelność będąca przedmiotem tego postępowania zostanie umieszczona na liście wierzytelności.

Odnośnie podniesionych przez Powoda zarzutów naruszenia przepisów k.p.a., niezależnie od powyższego dodać należy, że Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela utrwalony w judykaturze pogląd o nieskuteczności powoływania się na naruszenie przepisów postępowania administracyjnego w postępowaniu przed SOKiK, poza pewnymi wyjątkami. W szczególności, tego typu zarzuty zasadniczo nie mogą stanowić samoistnej podstawy uchylenia decyzji. Wynika to z faktu, że wniesienie do sądu odwołania od decyzji administracyjnej wszczyna dopiero cywilne, pierwszoinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sąd dokonuje własnych ustaleń, rozważając całokształt materiału dowodowego (takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 1991r., sygn. akt III CRN 120/91; postanowieniu z dnia 11 sierpnia 1999r. sygn. akt I CKN 351/99; wyroku z dnia 19 stycznia 2001r. sygn. akt I CKN 1036/98). Podobnie Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 grudnia 2006r. stwierdził, iż zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania administracyjnego nie mogą być podnoszone przed SOKiK, który jako sąd powszechny rozpatruje sprawę od nowa, co skutkuje brakiem możliwości uchylenia decyzji zaskarżonej do tego sądu z uwagi na naruszenie przepisów postępowania administracyjnego (sygn. akt VI ACa 620/06).

Wyjątki od zasady, że zarzuty procesowe odnoszące się do etapu postępowania administracyjnego nie mogą doprowadzić do uchylenia decyzji w ramach rozpoznania odwołania, które zostały wykreowane przez orzecznictwo Sądu Najwyższego, wskazują, że taka możliwość odnosi się tylko do takich zarzutów, które po pierwsze nie mogą być niejako konwalidowane na etapie postępowania sądowego (jak ma to miejsce np. w odniesieniu do ustaleń faktycznych, środków dowodowych, oceny dowodów, niektórych wad formalnych samej decyzji) ale także waga tych zarzutów musi być na tyle istotna, że uzasadnia ona uchylenie decyzji. Chodzi o takie uchybienia organu, na skutek których przedsiębiorca, którego dotyczy decyzja, nie ma zapewnionych odpowiednich gwarancji proceduralnych, w szczególności mówi się tutaj o uchybieniach tego rodzaju (wadach kwalifikowanych decyzji), które istotnie wpłynęły na merytoryczną treść zaskarżonej decyzji lub też takie sytuacja w których zaskarżona decyzja została wydana bez podstawy prawnej.

W tym kontekście, podnoszone przez Powoda zarzuty naruszenia przepisów k.p.a. w żaden sposób nie są takimi, których ewentualne istnienie mogłoby uzasadniać uchylenie zaskarżonej decyzji.

Po trzecie, stroną w znaczeniu formalnym jest syndyk (...) w upadłości, zaś stroną w znaczeniu materialnym jest (...) w upadłości. W konsekwencji, to Przedsiębiorca, czyli (...) (obecnie w upadłości) mógł nie wywiązać się z określonych obowiązków, i to (...) w upadłości (nie zaś (...) w upadłości w imieniu którego działa syndyk”) można było wymierzyć

karę pieniężną za niewywiązanie się z tych obowiązków. W związku z tym nieprawidłowe było wskazanie w zaskarżonej decyzji Przedsiębiorcy z dookreśleniem, iż w jego imieniu działa syndyk. Jak wyżej wskazano syndyk działa w imieniu własnym (art. 160 § 1 p.u.). Jednocześnie prawidłowe było wskazanie w decyzji Przedsiębiorcy z dookreśleniem, iż jest on w upadłości albowiem znajduje to oparcie w art. 60⁽¹⁾ p.u.

W tych okolicznościach, na podstawie art. 479⁵³ k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję (**pkt 1 wyroku**) oraz oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (**pkt 2 wyroku**).

W **pkt. 3 wyroku** orzeczono o kosztach procesu mając na uwadze jego wynik. Podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 100 k.p.c. oraz § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Pozwany uległ jedynie w nieznaczej części (Sąd jedynie marginalnie zmienił zaskarżoną decyzję). W skład kosztów poniesionych przez pozwanego wchodziło wynagrodzenie pełnomocnika 720 zł.

/sędzia Arkadiusz Zagrobelny/